

Amsterdam

die grote stad aan de Amstel

Uit de hele wereld komen toeristen naar Amsterdam. Zij bezoeken de musea, lopen langs de grachten, gaan winkelen in de Kalverstraat en eten of drinken wat in de vele cafés en restaurants. Ze vinden Amsterdam heel mooi. Er is ook heel veel geschiedenis te zien en te beleven. De geschiedenis van Amsterdam, gewoon op straat! Loop je mee?

Amstelredamme

Amsterdam ontstond ongeveer achthonderd jaar geleden op de plek waar de rivier de Amstel uitmondt in het IJ. Het lage land liep regelmatig onder water. Het was er dus erg drassig.

De mensen die er woonden probeerden daar wat tegen te doen. Daarom bouwden ze rond 1200 dijken langs het IJ. En ze legden een dam aan in de rivier de Amstel.

Het dorpje aan de Amstel heette daarom Amstelredamme. Later veranderde de naam in Amsterdam.

De handel bloeit

Amsterdam groeide snel. Rond 1200 was er veel handel tussen het noorden van Duitsland en Vlaanderen (nu een deel van België). Dat gebeurde met schepen.

Die schepen waren niet zo groot, en de Noordzee kon soms behoorlijk woest zijn. Het kon er zwaar stormen. Daarom zeilden de zeelieden liever vanuit Duitsland de Zuiderzee op, in plaats van over de Noordzee te varen. Daarna zakten ze binnendoor, over de rivieren in Holland, zoals de Amstel, af naar Vlaanderen.

De schippers moesten bij de dam in Amsterdam hun handelsgoederen overladen in een ander schip aan de andere kant van de dam. Sommige goederen werden voor een tijdje opgeslagen in een pakhuis en soms al in Amsterdam verkocht aan handelaars. Die betaalden er een goede prijs voor en verkochten de goederen zelf weer door. Amsterdam werd een handelsstad.

Pakhuizen

In de zeventiende eeuw (1600 tot 1700) was Amsterdam de stapelmarkt van de wereld geworden. Dat betekent dat bijna alle goederen die in de wereld werden verhandeld, in Amsterdam lagen opgeslagen. Eerst nog op de zolders van de woningen van de koopmannen, maar al snel werden die te klein. Er werden speciale pakhuizen gebouwd.

Veel van die pakhuizen staan er nog. Met platte schuiten werd het graan, kaas, zout, bier, hout, glas, kruiden, wol en vele andere goederen vanaf de grote zeeschepen in de haven naar die pakhuizen vervoerd.

Elk pakhuis had boven aan de gevel een hijsbalk waarmee de goederen naar boven werden gehesen, door de opengeslagen luiken naar binnen.

Op palen

Het bekende rijmpje over Amsterdam begint met: 'Amsterdam die grote stad, is gebouwd op palen.' Die palen zijn hard nodig. Anders zouden alle gebouwen in Amsterdam wegzakken in de drassige bodem.

Hoe drassig en zacht de bodem is, merk je goed als er een vrachtwagen voorbijrijdt. Alles trilt dan.

De palen onder de gebouwen zijn zo lang dat ze een stevige grondlaag bereiken. Daar staan ze stevig op. En het gebouw erboven dus ook.

De Grachtengordel

De handel bracht Amsterdam welvaart en voorspoed. De stad groeide razendsnel.

De middeleeuwse stad, binnen de stadsmuren, werd veel te klein. Daarom werden in de zeventiende eeuw om de oude binnenstad nieuwe stadswijken aangelegd.

In een halve cirkel liggen drie lange grachten naast elkaar. Van binnen naar buiten zijn dat de Herengracht, de Keizersgracht en de Prinsengracht.

Aan al die grachten werden nieuwe huizen gebouwd. Samen wordt het ook wel de grachtengordel genoemd. Rijke kooplieden lieten er prachtige herenhuizen met mooie gevels bouwen.

Een stadhuis op de Dam

In de tijd dat de grachtengordel werd aangelegd bouwden de Amsterdammers ook een gigantisch stadhuis. Zo'n groot stadhuis was er nog nergens in Europa eerder gebouwd.

De Amsterdammers vonden dat ze wel zo'n groot stadshuis hadden verdiend. Amsterdam was op dat moment namelijk de belangrijkste handelsstad van Europa.

Elke dag kwam er handelswaar vanuit de hele wereld naar Amsterdam toe en daar werd veel geld mee verdiend. De bouw van het stadhuis kostte 8,5 miljoen gulden, een enorm bedrag in die tijd. En toen het af was noemde de Amsterdammers hun mooie stadhuis het achtste wereldwonder!

Centraal Station

Rond 1900 kreeg Amsterdam een groot station. Het is ontworpen door een van de beroemdste architecten uit die tijd: P.J.H.Cuypers. Hij heeft ook het Rijksmuseum in Amsterdam ontworpen. Binnen en buiten is het station mooi versierd met muurschilderingen en beeldhouwwerk.

Het station staat precies op de plaats waar de rivier de Amstel in het IJ uitmondt.

Toen het station er nog niet stond, konden de mensen vanaf de Dam nog naar de schepen in de haven kijken. Nu kan dat niet meer. Veel Amsterdammers vinden dat nog steeds erg jammer.

Stadsuitbreiding

Rond 1920 werd de luchthaven Schiphol aangelegd, vlakbij Amsterdam. Het vliegveld gaf veel mensen werk. Deze mensen gingen vaak in Amsterdam wonen.

Er werden weer nieuwe wijken bijgebouwd. In sommige wijken stonden de woningen dicht op elkaar. In andere wijken kwamen veel bomen en struiken. In 1940 telde Amsterdam ruim 750.000 inwoners.

Na de tweede wereldoorlog kwamen de grote flats. Hoog, breed en met galerijen. Daarin konden veel mensen in wonen. Er wordt nog steeds volop gebouwd in Amsterdam.

Wist je dat?

- Rond 1205 stond er in Amsterdam een kasteel. Men weet nog steeds niet waar. Er worden opgravingen naar gedaan.
- In 1421 en in 1452 woedden er grote branden in Amsterdam. Na de tweede brand werd het verplicht om baksteen en dakpannen te gebruiken bij nieuwe huizen. Houten huizen werden verboden.
- In de 17e eeuw woonden en werkten er veel schilders en architecten in Amsterdam, die nu heel beroemd zijn.